

- י' -

כשקורא שמע ישראל יאריך באחד

ברכות [י"ג ע"ב] תניא סומכוס אומר כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו אמר רב אחא בר יעקב ובדלי"ת [ולא בחי"ת דכל כמה דאמר אח בלא דל"ת לא משתמע מידי ומה בצע בהארכתו, אבל בדלי"ת יאריך עד כשיעור שיעשנו בלבד יחיד בשמים ובארץ ולארבע רוחותי, רש"י]. אמר רב אשי ובלבד שלא יחטוף בחי"ת. וכן כתוב בזוה"ק [ח"א רנ"ו].

והמחבר פסק [סימן ס"א ס"ו] צריך להאריך בחי"ת של אחד כדי שימליך הקב"ה בשמים ובארץ שלזה רומז החטוטרות שבאמצע גג החי"ת, ויאריך בדלי"ת של אחד שיעור שיחשוב שהקב"ה יחיד בעולמו ומושל בד' רוחות העולם ולא יאריך יותר מכשיעור זה. עכ"ל. והביא המ"ב כתב המ"א שיאריך בחי"ת כשיעור שליש ובד' כשיעור ב' שלישים, וי"א שלא יאריך בחי"ת כלל רק יכוין הכל בדלי"ת וכ"כ הגר"א בביאורו עכ"ל. ובסעיף ז' ח' כתב עוד המחבר ידגיש בדלי"ת שלא תהא כרי"ש [ולא ידגיש יותר מדאי שנראה כאלו הד' נקודה בשו"א או בציר"י אלא הכונה שיטעימנה בפה יפה, מ"ב]. לא יחטוף בחי"ת ולא יאריך באל"ף.

וכתב שו"ע הרב [סימן ס"א ס"ז] שלא יפה עושים המדגישין ומאריכין יותר מדאי ונראה כאלו הד' נקודה בשו"א ומה שאמרו להאריך בד' של אחד לא אמרו להאריך ולמשוך בקריאת הד' שהרי כל אות שבסוף התיבה ואין נקודה תחתיו היא נחטפת לגמרי אלא יאריך במחשבתו להמליכו בד' רוחות בקריאת הד' ואחרי' בטרם שיתחיל ברוך שם. עכ"ל.

וכן כתוב ביוסף אומץ [סי' כ"ג] אחר גמר מלת אחד יכוון בשתיקה כנ"ל. וכן כתב באשל אברהם מבוטשאטש, קבלתי ממו"ח שהנכון

כמ"ש בתרומת הדשן מדיוק מלשון רש"י שמשך של נשימה לבד הוא כדי כוונת הממלכה להשי"ת בשמים ובארץ ובד' רוחות העולם והברת האותיות יהא פשוט בלי שום שינוי כל דהו וכן אנו נוהגים, עכ"ל.

ויש מפרשים שמאריכין כפשוטו בביטוי המלה בפה ונתקשו הרבה באפשרות לעשות זאת באופן שלא יתקלקל הביטוי [שמע ישראל].

אמנם תדע דלפי הגיית בני תימן הם מאריכים בבטוי הדל"ת ממש כי הם משמיעים קול כמו TH באנגלית. והאריכו בזה מחברי דורנו.

וכתב הגאון בן איש חי זצ"ל בספר בן יהוידע מכיון שהוא מכיון למסור עצמו על קידוש השם ומפקיר חייו לכבודו יתברך לכך מדה כנגד מדה מאריכין לו ימיו ושנותיו.

ובדומה לזה ראיתי בספר בית ישראל על ברכות [דף י"ג] עפ"י מ"ש במגלה עמוקות [אופן רל"ט] שצריך להאריך בד' של אחד, ויתכוון למסור נפשו בארבע מיתות ב"ד בסוד ד' אותיות השם ב"ה, כדי לקיים [תהלים מ"ד, כ"ג] כי עליך הורגנו כל היום, לכן מדה כנגד מדה מאריכין לו ימיו ושנותיו עכ"ל.

והמהר"ל כתב בספרו נתיבות עולם [נתיב העבודה פ"ח] וז"ל: מה שאמר שכל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו, כי האריכות כמו שאמרנו מורה שהוא יתברך נצחי, וכאשר מאריך באחד לומר כי הוא יתברך נצחי מאריכין לו ג"כ ימיו ושנותיו כל מה שאפשר לבשר ודם, כי מן נצחיות של השם יתברך והאריכות שלו ניתן לו לאדם ג"כ אריכות. עכ"ל.

ומ"ש השו"ע לעיל דיקצר באות א' דאחד, זה ע"פ מ"ש בזוה"ק [פ' חיי שרה דף קכ"ב] בתוספתא וז"ל: מאן דאמר אחד, אצטריך לחטפא אל"ף, ולקצר קריאה דילי', ולא יעכב בהאי אות כלל, ומאן דיעביד

דא, יתארכון חייוהי עכ"ל. ובפי' מתוק מדבש כתב, כדי שלא ישמע כאילו אומר אי חד ח"ו, ולפי הסוד א' דאחד מורה על אחדות אין סוף ב"ה ושם אין שום השגה ולא התבוננות כי לית מחשבה תפיסא בי' כלל ולכן אסור להאריך ולהתבונן בה.

ואסיים בדברי הילקוט שמעוני [משלי ג'] על הפסוק "שמור מצוותי וחייה", א"ר מני אל תהי מצות קריאת שמע קלה בעיניך מפני שיש בה רמ"ח תיבות כנגד רמ"ח איברים שבאדם ומהם ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. אמר הקב"ה אם שמרתם שלי לקרותה כתקנה אני אשמור שלכם. עכ"ל.

המשנה

- י"א -

ס יזהר למבול במקוה כשהוא בעל קרי ס

ברכות [דף כ"ב ע"א] אמר רבי ינאי שמעתי שמקילין בה [במרחצאות או בנתינת תשעה קבין, רש"י] ושמעתי שמחמירין בה [בארבעים סאה, רש"י] וכל המחמיר בה על עצמו מאריכין לו ימיו ושנותיו.

ובירושלמי ברכות [פ"ג סוף ה"ד] הגירסא וכל המחמיר בה מאריך ימים בטובה. ועיי"ש במראה הפנים חידוש דס"ל דבעינן מים חיים ממש.

והרמב"ם כתב באגרת אל דיין אלכסנדריא והעיד על עצמו שמים וארץ שמעולם לא עבר על טבילת קרי [עיין רבינו יונה פ"ג דברכות ד"ה כי אתא]. ומים הוא אחד מן הדברים הנקראים חיים כדאיתא באבות דרבי נתן [פל"ד]. ופירש ראשית חכמה [שער התשובה פרק ו'] שהכוונה שע"י שמטהר את עצמו במקוה מביא לעצמו חיים כי זה גורם לדבקות בשכינה שהוא מקור החיים ובפרט אם יהי'